

בש"פ 5425/23 - פלונית נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 5425/23

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

התובעת בתיק 1339084/1 (בית פלונית
הדין הרבני האזורי בפ"ת):

נגד

הנתבע בתיק 1339084/1 (בית פלוני
הדין הרבני האזורי בפ"ת):

הודעה על הטלת קנס לפי סעיף 7א(ב) לחוק בתי דין
דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז-1956 מיום
16.7.2023;
הודעת הנתבע מיום 25.7.2023;
הודעת התובעת מיום 1.8.2023;
הודעת היועץ המשפטי לשיפוט הרבני מיום 1.8.2023

בשם התובעת בתיק 1339084/1 עו"ד אבי גפן
(בית הדין הרבני האזורי בפ"ת):

בשם הנתבע בתיק 1339084/1 עו"ד אסתר שלום
(בית הדין הרבני האזורי בפ"ת):

בשם היועץ המשפטי לשיפוט הרבני:
עו"ד עפר יעקב

החלטה

מזכירות בית הדין הרבני האזורי בפתח תקווה (להלן: בית הדין) הביאה לעיוני את החלטת בית הדין מיום 16.7.2023, בגדרה הושת על הנתבע בהליך קנס יומי מתמשך בגובה 300 ש"ח, אשר יעמוד בתוקפו החל מיום 11.7.2023 ועד שיודיע הנתבע "על הסכמתו למתן גט, והגט אכן יסודר". בהתאם לסעיף 7א(ב) לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז-1956 (להלן: חוק כפיית ציות), הועברה ההחלטה לעיוני. בנסיבות אלו, התבקשו הצדדים להליך, וכן היועץ המשפטי לשיפוט הרבני (להלן: היועץ), להתייחס לקנס. כן התבקש היועץ להתייחס לפערה זמנים בין מועד כניסתו של הקנס לתוקף לפי החלטת בית הדין (11.7.2023) ובין המועד שבו ניתנה ההחלטה (16.7.2023).

1. כעולה מהחומר שהוגש לעיוני, התובעת והנתבע נישאו בשנת 2007 ולהם שתי בנות קטינות. בשנת 2021 הגישה התובעת תביעת גירושין לבית הדין, ותביעות נוספות נגד הנתבע לבית משפט לענייני משפחה. ביום 12.10.2021 נערך בבית המשפט לענייני משפחה הסכם גירושין בין הצדדים (להלן: הסכם הגירושין), ובו הוסכם:

"הצדדים יתגרשו בהזדמנות הראשונה בבית הדין הרבני [...] הצדדים ישתפו פעולה לצורך סידור הגט, יגישו בקשה משותפת או בנפרד לפי העניין, ימלאו אחר הוראות בית הדין, יתייצבו לדיון, הבעל ימסור את הגט".

2. ביום 17.11.2021 התקיים דיון בבית הדין לצורך סידור הגט בין הצדדים. אלא שבמעמד הדיון סירב הנתבע להתגרש מהתובעת וטען כי חזר בו מהסכם הגירושין. ביום 16.1.2022 הגיש הנתבע כתב הגנה לבית הדין ובמסגרתו שב והעלה טענות שונות נגד הסכם הגירושין, עליו חתם, לדבריו, מבלי שהוסברה לו משמעות חתימתו.

3. ביום 3.3.2022 הגיש הנתבע תביעה בבית המשפט לענייני משפחה לביטול הסכם הגירושין, וביום 19.5.2022 הגיש לבית הדין תביעה לשלום בית נגד התובעת (להלן: התביעה לשלום בית). בתום דיון שנערך בתביעה לשלום בית נדחתה התביעה ונקבע כי "חובה על ה[נתבע] לתת גט" לתובעת. בית הדין הוסיף כי את "המחלוקות שלהם בנושא הרכוש וכו' עליהם לסיים בבית המשפט ואל לו ל[נתבע] לשרבב ולערבב את הגט עם הרכוש".

לאחר פסק דין זה נקבעו מספר מועדים לסידור גט בין הצדדים, אך הנתבע לא התייצב לדיון בטענה שאינו חש בטוב, או שהתייצב אך סירב לתת גט לנתבעת.

4. ביום 7.9.2022 התכנס בית הדין לצורך סידור הגט בפעם החמישית. בדיון זה שב הנתבע והבהיר כי לא ייתן את הגט עד לאחר הסדרת העניינים הרכשיים, ובית הדין התרה בו כי אם ימשיך בסרבנותו יוטלו עליו סנקציות בהתאם לחוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין), התשנ"ה-1995 (להלן: חוק קיום פסקי דין). ביום 2.10.2022 הגישה התובעת בקשה לפתיחת תיק צווי הגבלה. בתגובתו לבקשה הסביר הנתבע כי הוא מעוניין להסדיר את העניינים הרכשיים בין בני הזוג קודם למתן הגט, שכן לאחריו תושלם העברת דירת המגורים של הזוג לנתבעת, ואז "לא יהיה טעם בירור התביעה לביטול ההסכם".

5. ביום 15.11.2022 החליט בית הדין להשהות את סידור הגט למשך חמישה חודשים על מנת לאפשר לנתבע להסדיר את המחלוקות עם התובעת בבית המשפט לענייני משפחה. בית הדין הדגיש כי בתום תקופה זו יהיה על הנתבע

לתת לתובעת את גטה, ללא קשר לתוצאות ההליכים בבית המשפט לענייני משפחה.

6. כחצי שנה לאחר מכן, ביום 3.5.2023, הגישה התובעת בקשה לסידור גט בה ציינה כי ההליכים בבית המשפט לענייני משפחה טרם הוכרעו. לאחר שנקבע מועד נוסף לסידור גט, ביום 6.6.2023, ביקש הנתבע לעכב את ההליך, אך בית הדין דחה את הבקשה והבהיר כי אי התייצבות או סירוב למתן גט עלולים לגרור מתן צווי הגבלה, וכי הימנעות מהופעה לדין תהווה ויתור על זכותו להשמיע טענות בעניין.

7. הנתבע התייצב לדין וסירב לתת לתובעת גט, אף לאחר שבית הדין הציע כי תינתן החלטה המבהירה שמתן הגט אינו גורע מטענות הצדדים באשר להסדרים הכספיים שבהסכם הגירושין. לאחר הדין נתן בית הדין החלטה בה שב והבהיר כי על הנתבע לתת גט לתובעת, קבע כי על הנתבע וטלו "כל הסנקציות שנקבעו בסעיף 2 לחוק [קיום פסקי דין]", והתריע כי אם הנתבע לא יתייצב לדין הבא שנקבע לסידור הגט "יהיה מקום לשקול לחייבו בהוצאות על בסיס שבועי או יומי", בהתאם לחוק כפיית ציות. ביום 21.6.2023 ניתנה החלטה משלימה בה הוטלו בפועל סנקציות אלו על הנתבע.

8. ביום 11.7.2023 התקיים דיון נוסף לסידור הגט בפני בית הדין. גם בדיון זה סירב הנתבע לתת לתובעת את גטה. כעולה מהפרוטוקול, במהלך הדיון התבקש הנתבע להגיב לבקשת התובעת להטיל עליו קנס יומי בהתאם לחוק כפיית ציות. לאחר שבתחילה טען כי הדיינים "רוצים שאני אשתוק", הוא הבהיר שיהיה מוכן לתת לתובעת גט אם היא תסכים להימנע מהעברת יתרת התשלום על דירת הזוג שנקבעה בהסכם הגירושין.

9. ביום 16.7.2023 ניתנה החלטת בית הדין בה ציין כי הנתבע הוא "סרבן גט המעגן את אשתו כשנה וחצי". בהחלטה הטיל בית הדין על הנתבע "קנס על בסיס יומי בסך 300 ש"ח ליום החל מהיום - כ"ב בתמוז (11/7) ועד למתן החלטה אחרת", שתינתן לאחר שהנתבע יסכים למתן גט והגט אכן יסודר.

10. הנתבע טוען כי לא היה מקום לחייבו בקנס יומי. הוא טוען כי הוא "אינו מבקש לעגן את [התובעת]". לדבריו, הוא חתם על הסכם הגירושין בעקבות לחץ ותוך שהתובעת הטעתה אותו והסתירה ממנו מידע מהותי באשר לחשבונות בנק בבעלותה. הוא מציין כי בקשת רשות ערעור שהגיש במסגרת ההליך בבית המשפט לענייני משפחה עדיין תלויה ועומדת. הוא טוען כי עם מתן הגט התובעת תעביר לידי, בהתאם להסכם הגירושין, מיליון ש"ח - יתרת התמורה בעבור דירת המגורים של הצדדים, וכי בכך היא "תאיין" את התביעה שלו לביטול הסכם הגירושין. הנתבע מבהיר כי הוא מוכן למסור לתובעת את גטה אם תתחייב שלא תעביר לו סכום זה עד להשלמת בירור תביעתו לביטול הסכם הגירושין, וכי בית הדין לא התייחס להצעה זו. הוא מוסיף כי החלטות בית הדין בעניינו "אינן מידתיות".

11. התובעת סבורה כי אין מקום להתערב בהחלטת בית הדין. התובעת מציינת כי הנתבע מעגן אותה למעלה משנה וחצי, והיא מטעימה כי הקנס הוטל רק לאחר שהתברר כי הגבלות מכוח חוק קיום פסקי דין אינן מספיקות. עוד מבקשת התובעת להשית על הנתבע הוצאות משפט בהליך דן.

12. גם היועץ סבור שאין מקום להתערב בהחלטת בית הדין. הוא מדגיש כי ההחלטה להטיל קנס מכוח חוק כפיית ציות התקבלה רק לאחר שבית הדין מיצה את הסמכויות הנתונות לו לפי חוק קיום פסקי דין. לדבריו, גובה הקנס נקבע

בהתחשב בהיותו של הנתבע "סרבן עיקש ובסרבנות ממושכת", אשריש להטיל עליו קנס ב"סכום אפקטיבי" כדי להביאו לקיום החלטות בית הדין.

אשר למועד כניסת הקנס לתוקף - היועץ טוען כי כבר ביום 11.7.2023, במהלכו התקיים הדיון בין הצדדים, ההחלטה "נכתבה ונחתמה ע"י חלק מדייני ההרכב [...] אולם עיכוב טכני גרידא בסדרי העבודה של הרכב בית הדין" גרם לכך שהדיין השלישי החתום על ההחלטה חתם עליה רק ביום 16.7.2023, וכי מערכת המחשוב כללה "באופן אוטומטי" את תאריך החתימה האחרונה במסמך. לפי היועץ "הצידוק המשפטי" להטלת הקנס התקיים כבר ביום 11.7.2023 והנתבע היה מודע לקנס עוד ביום זה, שכן בדיון שנערך במהלך אותו היום הודיע בית הדין לנתבע כי בדעתו לחייב ובקנס, אלא אם יציגה נתבע נימוקים לאי-הטלת הקנס, והנתבע לא הציג נימוקים כאלו. עם זאת, היועץ הודיע כי הוא מותיר את ההכרעה בעניין לשיקול דעת בית משפט זה.

13. לאחר עיון בהחלטת בית הדין ובעמדות הצדדים והיועץ, לא מצאתי מקום לבטל את הקנס או להפחית את סכומו, בהתאם לסמכותי לפי סעיף 7א(ב) לחוק כפיית ציות. סעיף 7א(א) לחוק כפיית ציות קובע כי, בעת שהוא דן בעניינים שבשיפוטו, יהיו נתונות לבית הדין הסמכויות הקבועות בסעיפים 6-7 לפקודת בזיון בית המשפט (להלן: הפקודה). סעיף 6(1) לפקודה מקנה לבית הדין את הסמכות "לכוף אדם בקנס או במאסר לציית לכל צו", ובהקשר זה נפסק כי על בית הדין להטיל סנקציות מכוח הפקודה רק מקום שבו הטלתן עשויה להביא לקיום הצו השיפוטי, ולאחר שמוצה השימוש באמצעים פוגעניים פחות (ראו: בש"פ 8958/22 פלוני נ' פלונית, פסקה 11 (22.1.2023); בש"פ 3073/21 פלוני נ' פלונית, פסקה 5 (9.6.2021)).

14. אין צורך להכביר מילים על חומרתה של תופעת סרבנות הגט אשר בה, כפי שנפסק לא אחת, על בתי הדין ובתי המשפט להילחם (ראו: בש"פ 1944/21 פלוני נ' פלונית, פסקה 8 (22.4.2021); בש"פ 4266/18 פלונית נ' פלוני, פסקה 7 (31.5.2018)). מהחומר שהובא לעיוני עולה כיבמשך כשנה וחצי הנתבע מסרב ליתן לתובעת גט, וזאת על אף מספר החלטות ברורות של בית הדין בנושא. יתרה מכך, בית הדין אף היה נכון להמתין למעלה מחמישה חודשים להתקדמות ההליכים בבית המשפט לענייני משפחה, והציע לנתבע כי יבהיר בהחלטתו שטענות הצדדים בענייני ממון שמורות להם. חרף זאת - הנתבע עומד בסירובו לתת לתובעת גט. בית הדין נקט תחילה בסנקציות לפי חוק קיום פסקי דין ורק לאחר שאלו לא הביאו לקיום החלטותיו, קיים בית הדין דיון בהטלת סנקציות מכוח חוק כפיית ציות. הטענות שהעלה הנתבע ביחס לעיכוב בהסדרת הגט עד להשלמת ההליכים בבית המשפט לענייני משפחה הועלו בפני בית הדין הרבני ונדחו, וההליך שלפניי אינו האכסניה המתאימה להשיג עליהן (ראו: בש"פ 4106/22 פלונית נ' פלוני, פסקה 11 (27.7.2022); בש"פ 8035/21 פלונית נ' פלוני, פסקה 8 (2.1.2022); בש"פ 8004/21 פלוני נ' פלונית, פסקה 11 (8.12.2021)).

15. עם זאת, אני סבורה כי יש מקום להתערב במועד שבו ייכנס הקנס לתוקף. נוכח תאריך חתימת ההחלטה בדבר הטלת הקנס ובשים לב לעמדת היועץ-אני מורה כי הקנס היומי שהוטל על הנתבע מבוטל ביחס לימים 11.7.2023 עד 15.7.2023. הקנס שהוטל עליו מיום 16.7.2023 ואילך יישאר על כנו.

ניתנה היום, כ' באב התשפ"ג (7.8.2023).

הנשיאה
